

**AGENTIA NATIONALA PENTRU
RESURSE MINERALE**

PIATA PETROLULUI

**ROLUL AGENTIEI NATIONALE PENTRU
RESURSE MINERALE ÎN DEZVOLTAREA UNUI
SISTEM CONCURENTIAL ÎN SECTORUL
PETROLIER DIN ROMÂNIA**

**MARIA IULIANA STRATULAT
PRESEDINTE**

**CONFERINTELE “ PIATA FINANCIARA ”
20 APRILIE 2004**

Pentru factorii implicați în sectorul petrolier din România, reprezentați de companii petroliere cu activitate de explorare, exploatare, transport, prelucrare și valorificare a petrolului, dar și de autorități guvernamentale cu responsabilități în acest domeniu, analiza prilejuită de această conferință este pe cât de incitantă, pe tot atât de utilă.

Interesul legitim pentru subiectul tratat este subliniat și de faptul că la un an de la prima conferință cu această temă s-a considerat necesară reluarea dezbaterii. Este un bun prilej pentru a analiza progresele înregistrate, dar mai ales pentru a vedea ce trebuie să facem în viitorul apropiat pentru crearea unei piețe autentice a petrolului în România.

Existența unei piețe autentice, indiferent de sectorul analizat, este condiționată de existența unor reguli clare, și a unor „arbitri” imparțiali, sau, cu alte cuvinte, de realizarea unui cadrului legal și instituțional adecvat.

*

Cu un an în urmă aduceam la cunoștința participanților la prima conferință cu această temă faptul că era în curs de promovare un proiect de modificare și completare a cadrului legal care guvernează sectorul petrolier, pentru a înlătura unele imperfecțiuni sesizate în cei 8 ani de aplicare a Legii petrolului nr.134/1995.

Proiectul respectiv a obținut avizele necesare de la ministerele abilitate, a fost aprobat de către Guvernul, a obținut votul unanim al Senatului și este în prezent în dezbaterile Camerei Deputaților, urmând să fie supus, curând, votului acesteia.

Desigur, proiectul menționat păstrează principiile Legii petrolului promulgată în anul 1995, care stabilește cadrul legal pentru activitățile de explorare, dezvoltare și exploatare al titeiului și gazelor naturale și care pot fi sintetizate astfel :

- operațiunile petroliere se realizează în baza unor acorduri petroliere de concesiune, semnate cu Agenția Națională pentru Resurse Minerale, în calitate de autoritate concedentă și aprobate prin Hotărâre de Guvern;
- prevederile acordului petrolier rămân neschimbate pe toată durata acestora, dacă părțile nu convin altfel printr-un act adițional, garantându-se astfel stabilitatea fiscală și comercială;
- companiile românești, cu capital privat sau de stat, și străine sunt tratate pe baze nediscriminatorii în procesul de licitație și negociere, fiind totodată prevăzută accesul acestora la sistemul național de conducte și la alte facilități necesare desfășurării operațiunilor petroliere;
- companiile străine au dreptul să exporte petrolul produs și să repatrieze sumele rezultate din vânzare;
- Titularii acordurilor beneficiază de dreptul de transfer al drepturilor și obligațiilor dobândite prin acordurile petroliere.

Modificările și completările Legii petrolului au în vedere, în primul rând, următoarele aspecte:

- precizări referitoare la modul de operare a sistemului național de transport, a regimului proprietății și garantarea accesului nediscriminatoriu la acesta;
- modificarea modului de plată al redevenței, astfel încât aceasta să se facă în bani și nu în natură;
- reglementarea tranzitului și înmagazinării subterane a gazelor naturale;
- prevederi mult mai flexibile cu privire la organizarea rundelor de licitație;
- introducerea unor termeni noi, necesari pentru o mai bună înțelegere a legii;
- eliminarea unor prevederi care sunt în contradicție cu legislația Uniunii Europene,

Importanta modificarilor cadrului legal aplicabil sectorului petrolier, privita prin prisma subiectului acestei conferinta, consta si în eliminarea unor prevederi protectioniste, cu impact negativ asupra functionarii pietei petrolului, cum sunt:

- impunerea folosirii cu precadere a utilajelor si a fortei de munca autohtone;
- acordarea catre statul român a dreptului de preemtiune în achizitionarea petrolului produs;
- acordarea dreptului de operare în baza unor acte de administrare, generalizându-se astfel concesionarea perimetrelor petroliere prin concurs de oferte.

In acelasi spirit noua lege acorda dreptul de proprietate asupra unor conducte de transport a petrolului, care nu fac parte din sistemul national.

*

Prin natura atributiilor sale Agentia Nationala pentru Resurse Minerale, este autoritate competenta abilitata prin Legea petrolului sa reglementeze segmentul de piata din amonte al sectorului petrolier, reprezentat de explorarea si exploatarea zacamintelor de titeui si gaze naturale.

Pentru cei din sala mai putin familiarizati cu institutia pe care o reprezint amintesc principalele sale aributii:

- concesionarea, în mod nediscriminatoriu, prin acorduri petroliere, a dreptului de explorare si exploatare a unor perimetre petroliere;
- concesionarea sistemului national de transport si a activitatii terminalelor petroliere aflate în proprietate publica;
- emiterea de instructiuni si reglementari specifice sectorului petrolier;
- monitorizarea modului de derulare a acordurilor petroliere, inclusiv a platii redeventei petroliere catre bugetul de stat;
- stabilirea taxelor si tarifelor aplicabile, inclusiv pentru transportul petrolului prin sistemul national de conducte ;
- tinerea evidentei fondului national de resurse si rezerve;
- înfiintarea si gestionarea bazei nationale de date.

*

Desi este binecunoscut de majoritatea celor prezenti la aceasta conferinta, consideram totusi util sa facem scurta rememorare a unor date si cifre care au marcat istoria de aproape un secol si jumatate a industriei petroliere din România.

Cu primele prductii consemnate, în perioada de pionierat la nivel mondial a industriei petroliere , în 1857, de titei, respectiv în 1909, de gaze naturale, pentru o lunga perioada de timp România a figurat printre cele mai importante producatoare de petrol din lume. Pentru exemplificare în anul 1935, cu 8,4 milioane tone, România ocupa locul 6 printre producatorii de titei din lume.

Primele zacaminte de titei au fost descoperite în Carpatii Orientali si de gaze naturale în Depresiunea Transilvaniei. Istoria posbelica a sectorului petrolier românesc este marcata de descoperirea unor noi sisteme petroliere : Depresiunea Getica (1953), Platforma Moesica (1959), Platforma Moldoveneasca, Depresiunea Pannonica (1963), Platoul continental al Marii Negre (1979).

Toate acestea au condus la atingerea unui vârful de productie de 14,6 milioane tone de titei, înregistrata în anul 1976 , respectiv de 36.2 miliarde MC gaze naturale, în anul 1986.

Începând cu anul 1974 pentru titei, respectiv 1986 pentru gazele naturale, declinul de productie a fost semnificativ. Si în aceste conditii cu o productie actuala de 5,5 milioane tone/an, si de 13 miliarde de MC gaze naturale Romania reprezinta cel mai important producator din Europa centrala.

Realizarile sectorului petrolier din România pot fi prezentate sintetic astfel:

- au fost descoperite peste 500 de zacaminte de titei si gaze naturale, situate în toate unitatile structurale majore ale tarii, care au în alcatuire formatiuni sedimentare;
- resursele primare de titei sunt estimate la cca 2,6 miliarde de tone, iar cele de gaze naturale la 1630 miliarde m.c.
- cumulativul de productie înregistrat este de 700 milioane tone de titei si condensat si de 1067 miliarde m.c.de gaze naturale.

Cu toate ca România este o tara matura din punct de vedere petrolier prezinta înca perspectivele deosebit de favorabile de descoperire a unor noi zacaminte pe structuri adânci, mai puțin explorate sau greu de detectat prin mijloacele actuale de investigatie. Prognozele specialistilor apreciaza ca mai mult de 20% din cantitatea de petrol generata în subsolul României nu a fost înca descoperita.

*

Existenta unui cadru legal si institutional adecvat a permis ca activitatea de explorare sa se dezvolte în baza unor noi relatii de tip contractual, specifice economiilor de piata, stabilite între Statul roman, proprietarul de drept al resurselor minerale si companiile petroliere care au obtinut concesiunea unor perimetre prin acorduri petroliere.

Deoarece imaginile vorbesc uneori mai elocvent decât o enumerare seaca, va rugam sa priviti harta reprezentând statutul actual al concesiunii perimetrelor petroliere. Se poate lesne constata ca în domeniul explorarii petroliere exista un numar relativ mare de titulari de acorduri petroliere, ceea ce constituie o premisa favorabila în realizarea unei pietete a petrolului. Acestia sunt atât firme românești, cu capital de stat, în curs de privatizare, sau cu capital privat, companii europene si nord americane, dar si asocieri între firme românești si companii straine.

Este o dovada ca în ceea ce priveste activitatea de explorare functioneaza, deplin regulile economiei de piata. Totodata dorim sa subliniem faptul ca atât investitorii români cât si cei straini apreciaza modul echitabil de adjudecare a perimetrelor petroliere si comportamentul echidistant al ANRM fata de competitori, indiferent de natura capitalului sau tara de origine al acestora.

Pentru ca este un subiect de actualitate dorim sa subliniem ca în procesul de privatizare al SNP Petrom SA nu au existat probleme legate de prevederile acordurilor de concesiune si nu a fost necesara încheierea unor acte aditionale, premergatoare schimbarii regimului juridic al societatii, ceea ce demonstreaza o data in plus tratamentul similar de care se bucura titularii acordurilor petroliere, indiferent de natura sau originea capitalului acestora.

În ceea ce priveste domniul explorarii, merit sa conduca la descoperirea unor noi zacaminte de petrol , prin care sa fie înlocuite o parte din rezervele consumate trebuie sa remarcam aparitia pe piata a unor noi firme cum sunt: Rompetrol, Toreador Resources, Regal Petroleum, Amro Gold Oil si Moravske Naftove Doly

Costul total al lucrarilor de explorare, executate sub incidenta prevederilor acordurilor petroliere este de cca. 400 milioane USD din care 225 milioane USD au fost cheltuiti de firmele straine. Rezultatul acestui efort financiar si tehnologic la constituit descoperirea unui numar important de structuri, peste 40, pe care a fost evidentiata prezenta unor acumulari de titei si gaze naturale, cele mai multe fiind înca în faza de evaluare sau exploatare experimentală.

*

Cu un an in urma aminteam ca în domeniul productiei, datorita unor conditionari istorice, nu se putea vorbi de o piata autentica, existand un pseudomonopol al SNP Petrom SA, in domeniul titeiului si de doi producatori, ambii cu capital de stat, SNGN Romgaz SA si SNP Petrom SA, în cel al gazelor naturale. Si in acest domeniu progresele sunt notabile:

- au aparut trei producatori noi de gaze naturale, firmele Wintershall, Amromco si Schlumberger, si sunt sanse ca anul acesta sa apara noi producatori, ca urmare a lucrarilor de explorare, care

se vor concretiza prin saparea unor noi sonde de catre firmele Falcon, Forest Oil si Sterling, sau de reabilitare a unor zacaminte cunoscute, in cazul firmelor Transion Oil si Carpathian;

- Urmare a succesului inregistrat de ANRM in runda a V-a de ofertare, în cadrul careia din cele 37 de perimetre de exploatare oferite, 24 au fost adjudecate, pia ta producatorilor se va îmbogati cu noi membrii: firmele Foradex, Algoritm Transion, Amromco si Toreador.

*

Activitatea de concesiune a continuat si anul acesta, fiind în curs de desfasurare runda a VI-a de licitatie în cadrul careia sunt oferite perimetrele de exploatare Arsita, Dienci, Dobresti, Frumoasa, Gostilele si Izvoru.

Runda de licitatie este în plina desfasurare, iar companiile interesate pot intra în posesia procedurii de licitatie si a pachetului de date printr-o simpla solicitare adresata la ANRM.

*

Înainte de a încheia aceasta prezentare as dori sa desprind urmatoarele concluzii :

- În domeniul explorarii se poate vorbi de existenta unor conditii de piata concurentiala reala si activa, prin implicarea în operatiuni petroliere specifice atât a firmelor românesti, cu capital de stat si privat cât si a unor companii straine;
- În domeniul productiei, cu toate ca “ marii jucatori” sunt si vor ramane pentru o perioada indelungata SNGN Romgaz SA si SNP Petrom, au aparut competitori noi, activi, care , cu siguranta, vor avea în viitorul apropiat un rol din ce in ce mai mare in sectorul petrolier romanesc. Aceasta diversificare a producatorilor se realizeaza prin:
 - aparitia unor noi producatori, ca urmare a unor noi descoperiri, prin operatiunile de explorare efectuate în baza acordurilor aflate în derulare;
 - implicarea unor firme în activitati de reabilitare a unor zacaminte aflate în exploatare;
 - aparitia unor noi producatori, pentru zacamintele marginale adjudecate în cadrul rundeii a V-a de licitatie;
 - transferul unor zacaminte aflate la limita exploatarii profitabile de catre companiile mari unor companii medii si mici, care pot continua exploatarrea cu costuri mult mai reduse.

*

- Cadrul legal va înlatura, curând, prin adoptarea noii legi, ultimile bariere protectionite în calea realizarii unei pietee autentice, iar cel institutional asigura aplicarea cadrului legal în regim nediscriminatoriu;
- Acordurile petroliere au prevederi similare atât pentru investitori români cu capital de stat sau privat cât si pentru investitori straini, facând astfel posibila atât privatizarea companiilor de stat cât si asocierea sau transferal concesiunii.
- Cu toate ca România este o provincie petroliera matura se apreciaza ca mai mult de 20% din cantitatea de petrol generata nu a fost înca descoperita; Perspectivele descoperirii unor noi zacaminte se leaga de structuri adânci, mai putin explorate sau greu de detectat prin mijloacele actuale de investigatie.

Doamnelor si domnilor,

Va rog sa-mi permiteti ca în final sa multumesc organizatorilor acestor cicluri de conferinte dedicate dezvoltarii “pietei” pentru efortul de a face înteles importanta acestui demers în procesul de aderare al României la Uniunea Europeana.

Totodata, va asiguram ca si în continuare Agentia Nationala pentru Resurse Minerale va fi un arbitru intransigent dar corect, în aplicarea regulilor stabilite de Legea petrolului pentru competitorii de pe piata petrolului .

Va multumim pentru atentie.